

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
PLATENÉ V HOTOVOSTI
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 20
december 2011
cena 0,60 EUR

12

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

V čísle

Anna Fodorová Doprajme si veľa lásky	2
Eva Hromjáková Víťazom patrili cintoríny, televízia...	3
Politickí väzni pri ústrednom pamätníku	4
Zoltán Kukula Zabúdame na utrpenie	6
Eva Laucká Uvažujme o rodinnom striebre	9
Miroslav Tuchyňa Náš rozhovor	10-11
Ivan Masár Dvadsaťdva rokov	12
Kalendár výročí	13
Peter Jašek Vedci na konferencii	14

SVEDECTVO, mesačník

Politických väzňov
Zväzu protikomunistického odboja

Šéfredaktorka:

Ing. Eva Hromjáková

Redakčná rada:

P. Bielik, Ing. E. Hromjáková, K. Krivoš,
E. Laucká, I. Mrva, P. Mulík, A. Malacký

Adresa redakcie:

811 06 Bratislava, Obchodná 52

Telefón: 02/5263 8156

Fax: 02/5296 4610

Cena 1 výtlačku: **0,60 EUR**

Celoročné predplatné: **7 EUR**

Predplatné pre zahraničných
abonentov: **45 USD**,
vrátane poštovného

Číslo účtu v Ludovej banke:

4000128109/3100

Registračné č.:

508/91

EV: 3851/09

Tlač: ART&PRESS s.r.o.

Nevyžiadané rukopisy nevraciamy

Príspevky:

grosling1@stonline.sk

www.pv-zpko.com

ISSN 1338-404X

MATERIÁLY uverejnené v rubrikách
„Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjad-
rujú názory občanov a čitateľov. Nemusia
byť totožné so stanoviskom redakcie.

Vedenie politických väzňov víta na Ružinovskom cintoríne v Bratislave predsedu BSK Pavla Freša, prvý zľava. Nasledujú predseda PV ZPKO A. Tarnóczy, podpredsedovia A. Malacký a A. Fodorová.

Foto Vlastimil Morávek

Doprajme si veľa lásky

Jeseň je u nás, politických väzňov komunizmu, hlavne o spomínaní na bratov a sestry, ktorí sa tohoto času už nedožili. Zapaľujeme sviečky pri pamätníkoch a pamätných doskách, ktorých stále pribúda.

November je pre nás výnimočný, je to vzácna príležitosť stretnúť sa v deň výročia pádu totalitného komunistického režimu pri našom ústrednom pamätníku na Ružinovskom cintoríne v Bratislave. Aby sme si spolu s čelnými predstaviteľmi štátu uctili tých, ktorí položili mladé životy na oltár viery, slobody a demokracie.

Koniec roka je aj príležitosťou bilancovať a hodnotiť prácu našej organizácie. Vzhľadom na drastické skrátenie dotácie na činnosť Politických väzňov ZPKO zo strany Ministerstva vnútra SR, čo sa nestalo od roku 1990, vedenie bolo nútené

siahnuť k nepopulárnym opatreniam. Napriek nepriaznivej finančnej situácii zvládli sme úlohy, ktoré sme si vytýčili na tento rok aj vďaka sponzorom a vám, naši drahí členovia, funkcionári na úrovni regiónov a pobočiek.

Pre nás, politických väzňov komunizmu, je čas veľmi drahý, preto aj v budúcnosti by naše aktivity mali smerovať k častejším stretnutiam. Navštevovať naše choré sestry a bratov a dokázať im, že na nich nezabúdame, že sú stále súčasťou nášho spoločenstva.

O pár dní privítame Jezuliatko v jasičkách. Preto vám všetkým prajem požehnané, spokojné a s láskou prežité vianočné sviatky a do nového roku zdravie, veľa vzájomnej lásky a úcty.

Vaša
Anna Fodorová

Na titulnej strane: Najvyšší predstavitelia štátu si pripomenuli Deň boja za slobodu a demokraciu na Ružinovskom cintoríne v Bratislave, pri ústrednom pamätníku obetí komunizmu. Na snímke prezident Ivan Gašparovič.

Foto: Vlastimil Morávek

Radostné Vianoce a požehnaný nový rok 2012 žejajú čitateľom Svedectva vedenie PV ZPKO a redakcia.

Modlitba

**pred krížom prenasledovaných
v bratislavskom Ružinove**

Ďakujeme Ti Bože, za to, že sme s Tvojou pomocou ako bratia a sestry Tvojho Syna prežili krížovú cestu jedného z najtemnejších období života nášho Slovenska – tvrdé prenasledovanie viery, slobody a kresťanského svedomia.

Prosíme Ťa, príjmy láskavo tých, ktorí na tejto krížovej

cestě padli a ktorí boli pribití na kríž Leopoldova, Ilavy či Mirova a Jáchymova. A nám, ktorí sme všetko v spojení s Tebou prežili, daj silu, aby sme už nikdy nepripustili barbarstvo, aké sa stalo v minulých desaťročiach našim údelom. Mladej generácii vnukni záujem a zmysel pre historickú pravdu a snahu túto pravdu poznať. Daj dnes nám všetkým ochotu v nadobudnutej slobode spolupracovať na diele obnovy nášho národa i celého Slovenska. Bože, buď pri nás a žehnaj nás!

Ján Chryzostom kardinál Korec

Vďaka za pomoc

V tomto roku Politickí väzni ZPKO nadviazali úspešnú spoluprácu s Bratislavským samosprávnym krajom, ktorá sa výrazne prejavila v organizovaní pietnych spomienok.

Po prvý raz bol BSK spoluorganizátorom pietneho aktu pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu na

Ružinovskom cintoríne v Bratislave, kde sa k účastníkom tiež prihovril jeho predseda Ing. Pavol Frešo. S finančnou podporou BSK sa uskutočnila aj pietna spomienka na umučeného a popraveného Bernarda Nemčeka v Likavke. Politickí väzni ZPKO vyslovujú poďakovanie BSK za finančnú pomoc a vyjadrujú nádej, že v začatej spolupráci budú obidve organizácie pokračovať aj v budúcom roku.

Vedenie PV ZPKO

Vítazom patrili cintoríny, televízia...?

Od roku 2001 máme na Slovensku 17. novembra štátny sviatok – Deň boja za slobodu a demokraciu. Mladším ročníkom zostalo v pamäti štrnganie kľúčmi na námestiach, ako symbol víťazstva nad totalitným režimom. Hej, v ten deň sa v bývalom Česko-Slovensku skončila éra vlády jednej strany. A tí, čo vytvárali koridory a vystupovali na tribúnach si spravidla zabezpečili skvelú kariéru. Väčšina z nich tohto roku oslavovala deň zrodu nového režimu v Národnom divadle. Organizátori si však nedali záležať, a ani po 22 rokoch neprišli na to, že na oficiálne oslavy štátneho sviatku sa posielajú pozvánky. Politici síce často zdôrazňujú, akými sú oni nositeľmi novej politickej kultúry, len v reálnom živote sa akosi neprejavuje. Tak, ako vlani, ani tohto roku sa bez pozvánky nedalo dostať dovnútra divadla, ale tak, ako vlani, aj tohto roku sa organizátori ospravedlňovali tým, že vstup

bol pre každého voľný. Asi nie, keď sa do divadla tohto roku nedostal napríklad český veľvyslanec, vlani členka organizácie politických väzňov...

SLOVO SVEDECTVA

Na druhej strane pietny akt na Ružinovskom cintoríne skutočne patrili politickým väzňom. Prišli zo všetkých kútov Slovenska a konal sa naozaj na vysokej úrovni. Na najvyššej. S prezidentom republiky, predsedom parlamentu, zopár poslancami zákonodarného zboru, dvoma ministrami, diplomatickým zborom, vedením mesta a samosprávneho kraja...prosťo štátny sviatok ako sa patrí.

A ako sa zachovala verejnoprávna televízia? Čo pripomenula v Deň boja za slobodu a demokraciu? Dubčeka? Deti Kňazka, Bútoru a ďalších mladých ľudí, predsedov mládežníckych organizácií pravicovo orientovaných strán? Prečo? Akú zásluhu mal Milan Kňazka na povalení komunistického režimu? A jeho syn? Kým Ružinovský cintorín, na

ktorý si verejnoprávna televízia nešla čas prísť, bol plný hrdinov protikomunistického odboja, v Slovenskej televízii nebola ani zmienka o martýroch komunizmu. Venovala sa Dubčekovi, z ktorého vyrobila slabocha, nariekajúceho nad tým, že sa mu neušla funkcia prezidenta. A deťom ponovembrovej nastupujúcej moci prenechala priestor na predvolebnú kampaň. Samozrejme, bez opozície. Presne tak, ako to robila komunistická nomenklatúra.

Mnohí politickí väzni sú smutní z toho, kam sme sa dostali za 22 rokov demokracie. Napokon, aj vo Svedectve uverejňujeme ich názory. Lenže oni sú tí hrdinovia bývalého režimu! Ich a ich predkov komunistický režim prenasledoval, mučil, pripravil o život. Ako sa mohlo stať, že ponovembroví politici ich vytlačili na okraj spoločnosti? Žeby opäť ľudia čistého srdca, živého svedomia a morálnych zásad prekážali mocným tohto sveta?

Eva Hromjáková
šéfredaktorka

Prezident Ivan Gašparovič: Prišli sme vzdať úctu

Politickí väzni pri ústrednom pamätníku

Spomienková slávnosť na tých, čo položili život za demokraciu a slobodu, sa uskutočnila 17. novembra na Ružinovskom cintoríne v Bratislave. Za účasti prezidenta republiky Ivana Gašparoviča, predsedu NR SR Pavla Hrušovského, poslancov NR SR, ministrov, členov diplomatického zboru v SR, predstaviteľov cirkvi, mesta i regiónu a najmä politických väzňov z celej republiky, položili vence k ústrednému pamätníku obetí komunistického režimu.

Účastníkov slávnostného aktu privítal moderátor Štefan Bučko. Pýchu označil za zlo, ktoré nás zvädza i zrádza. Prezident Gašparovič spomenul, že sa pri pamätníku zastavil v deň Pamiatky zosnulých a množstvo zapálených sviečok ho presvedčilo, že si dokážeme udržať vnútornú silu. Minister obrany Ľubomír Galko zdôraznil, že záleží iba na nás, či na ideály Novembra '89 budeme len spomínať alebo sa stanú súčasťou nášho života. Predseda Bratislavského samosprávneho kraja Pavol Frešo povedal, že dôvody, prečo sa schádzame na tomto mieste, musíme odo-

Zľava A. Malacký, A. Tarnóczy a A. Fodorová – vedenie PV ZPKO po položení vencia k pamätníku na Ružinovskom cintoríne. Foto Vlastimil Morávek

vzdať mladej generácii. Napokon predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy pripomenul, koľko odporcov totalitného režimu bolo popravených, odvečených do gulagov, koľko bolo obetí roku 1968. Zdôraznil, že ich nezlomila nijaká hrozba, a tí čo prežili dokázali prijať postavenie druhoradých občanov. „Pre všetkých, ktorým v tento deň vzdávame úctu, bola najcennejšia sloboda“, povedal. „A pre-

Slávnostný akt na Ružinovskom cintoríne ukončil generálny vikár Bratislavskej arcidiecézy Mons. Ján Formánek modlitbou Jána Chryzostoma kardinála Korca.

Foto Vlastimil Morávek

Po slávnostnom akte bol čas na rozhovory aj s prezidentom Gašparovičom. Na snímke so spisovateľom Antonom Hykischom.

Foto Vlastimil Morávek

to“, vyzval, „chráňme si ju, aby sme neupadli do nového otroctva“.

Spomienkovú slávnosť ukončil generálny vikár Bratislavskej arcidiecézy Mons. Ján Formánek modlitbou Jána Chryzostoma kardinála Korca.

Účastníci pietnej spomienky sa presunuli do Národnej rady SR k pamätníku pripomínajúcemu prijatie zákona o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, kde položili veniec. **(eh)**

Naša fotoreportáž

Predsa NR SR Pavol Hrušovský si našiel čas uctiť si pamiatku obetí komunizmu napriek tomu, že 17. novembra mal povinnosti v parlamente. Konal sa deň otvorených dverí NR SR. Foto Vlastimil Morávek

Sedemnásteho novembra sa na Ružinovskom cintoríne stretli všetky generácie. Foto Kazimír Krivoš

Členovia PV ZPKO sa po skupinách poklonili pamiatke obetí komunizmu na Ružinovskom cintoríne. Foto Vlastimil Morávek

Na Ružinovský cintorín prišiel aj minister kultúry SR Daniel Krajcer. Foto Vlastimil Morávek

Slávnostný okamih pred pamätníkom. Foto Vlastimil Morávek

Bolo nad čím premýšľať... Foto Vlastimil Morávek

Šestnásteho novembra, na výročie demonštrácie v Bratislave v roku 1989, si členovia Regionálnej organizácie PV ZPKO v Bratislave uctili obeť komunizmu. Stretli sa pri pamätníku obetiam komunizmu v Bratislave na Jakubovom námestí za účasti predsedu regionálnej organizácie a podpredsedu PV ZPKO Antona Malackého. (pb)

Spomínali v Žiari nad Hronom

Báseň Júliusa Homolu Slovenská balada sa stala súčasťou mnohých pietnych aktov pri pamätníkoch politických väzňov.

Zaznela aj 14. novembra v Žiari nad Hronom pri spomienkovej slávnosti ku Dňu boja za slobodu a demokraciu. K občanom mesta sa prihovorila predsedníčka RP PV ZPKO v Žiari nad Hronom Margita Zimanová, ktorá pripomenula utrpenie tisícov ľudí regiónu za bývalého režimu a poďakovala sa za to, že rodáci na nich nezabúdajú. Na slávnostnom akte sa zúčastnil viceprimátor mesta JUDr. Peter Antal, hovorca primátora Mgr. Ivan Černaj, predsedníčka okresnej organizácie LS HZDS Božena Mikulčíková a ďalší hostia. **Margita Zimanová**

Zabúdame na utrpenie

Šestnásteho novembra v Poprade, na spomienkovej slávnosti, odznelo v príhovore predsedu RP PV ZPKO Zoltána Kukulu:

„Šestnásťkrát prichádzame k tomuto pamätníku vziať úctu a pokloniť sa tým, čo žili svoj život pod nadvládou neslobody. Všemocní vládcovia si necenili život ľudí. Poznali sme ponížovanie i potupu. Ale nepoddali sme sa! Ťažké mraky i teraz zatieňujú jas tejto doby. Veľa je farizejov, zakuklencov, otvárajú si svoje skrýše a začínajú voľne lietať. Žijú si ešte lepší život, ako za vlády ich rodnej strany. A my sa strácame. Ale vy, mladí, budovatelia nového života, nedajte sa strhnúť do bahna sľubov, ktoré miešajú ruky nečestných ľudí. Je pravda, že život čestný je ťažký. Takto ho žijeme.

Pomalým krokom, tackajúc sa podíde k tomuto pamätníku možno jeden z posledných väzňov boľševizmu. Zastane, slzy skropia líca, mlčky sa bude dívať na tento skromný chladný pamätník. Možno už ani neprečíta, čo je na tomto mramore napísané. Jeho trasúca ruka urobí

krížik na svojej ubolenej hrudi, tak, ako to urobil vo väznici v Jáchymove a vysloví slová: Bože môj, pomôž tomuto ľudu. Slzy budú stekať po jeho zvráskavenej tvári a oči budú hľadiť do neznámych diaľav. Bude tam nehybne stáť, prikovaný spomienkami na minulosť.

Možno sa k nemu pridá nebojácny potomok niektorého z nás. Tiež mlčky postojí so slzami v očiach, položí kytičku poľných kvetov, zapáli sviečku. Na znak doby, ktorej nemohol uveriť pri rozprávaní starého otca o útrapách novodobého otroctva dvadsiateho storočia. A stratí sa i posledný väzeň vlády komunizmu.

Pamätník – symbol utrpenia i slobody ostane pustým miestom. Zabudne sa na tých, čo svoj život prežili vo väzniciach za ideály slobodného života, za ľudské šťastie.

Tento ľud žijúci v krásnej krajine je záhadný. Bojí sa prísť pokloniť a dať úctu tým, čo hlásali pravdu, žili v pravde, držali sa pravdy, bránili pravdu až do smrti – lebo pravda vyslobodí. Žiaľ, čas odvíal utrpenie ľudí do zabudnutia.

Bože, dožič žijúcim prichádzať sem, položiť aspoň poľný kvietok pre spomienku.

Spomínali na rodáka Tomáša Chovana

Pred šesťdesiatimi rokmi odsúdili a 8. novembra aj popravili rodáka z Hubovej Tomáša Chovana. Pri tejto príležitosti sa v Hubovej uskutočnila 10. novembra pietna spomienka, ktorá sa začala svätou omšou v kostole Povýšenia sv. Kríža, pokračovala položením venca k pamätnej tabuli kapitána in memoriam Tomáša Chovana a vyústila do neformálneho posedenia politických väzňov, na ktorom odzneli informácie o najnovších aktivitách PV ZPKO.

Udalosť vyvolala veľký záujem spolupracovať na organizovaní pietnej spomienky. Hlavným organizáto-

Stretnutie politických väzňov v Hubovej pri pamätnej tabuli Tomáša Chovana.

Foto Kazimír Krivoš

Vdp. Viktor Olos dobre pozná osudy martýrov Liptova.

Foto Kazimír Krivoš

rom boli PV ZPKO, farský a obecný úrad v Hubovej, rodina Tomáša Chovana, mestský úrad v Ružomberku, cirkevné Gymnázium sv. Andreja v Ružomberku. Aktívne sa na spomienkovom akte podieľali študenti II.B spomínaného gymnázia s triednou PaeDr. Dagmar Hurbánkovou a riaditeľkou školy PhDr. Elenou Slanou, Katolícka univerzita v Ružomberku, PhDr. Peter Olexák PhD., Mgr. Anton Kulan a Ing. Zuzana Bencová.

Komunistický režim v päťdesiatych rokoch demonštroval na Tomášovi Chovanovi svoju moc. Mladý poručík chcel opustiť štát, čo ho stálo život. Mal iba 25 rokov, celá dedina žiadala pre neho milosť u prezidenta Gottwalda, otec ponúkol svoj život za život syna, Gottwald ich však neprijal a nevy počul.

Svätú omšu za Tomáša Chovana celebroid vdp. Viktor Olos, koncelebrantom bol Ondrej Poľančík. Viktor Olos v homílii vyzdvihol morálnu úroveň a obeť martýrov z Liptova. K účastníkom pietnej spomienky sa prihovarili starosta obce Ing. Stanislav Nechaj, podpredsedníčka PV ZPKO Anna Fodorová a zástupca primátora mesta Ružomberok PaeDr. Stanislav Bella. Predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy sa v Hubovej predstavil aj ako rytier Zvrchovaného rádu Maltézskych rytierov.

PV ZPKO vyslovuje vďaka všetkým za účasť i pomoc pri zachovávaní spomienok na ľudí, ktorí položili život za ideály slobody.

RO PV ZPKO Žilina

Študenti Gymnázia sv. Andreja v Ružomberku obohatili program pietnej spomienky.

Foto Kazimír Krivoš

Rodiny politických väzňov z celého Slovenska sa zišli na pietnej spomienke pri pamätníku Rudolfa Juríka.

Juríkov november

V novembri uplynulo desať rokov od smrti Rudolfa Juríka, stredoškolského profesora, historika, spisovateľa, organizátora skautingu v Novákoch a v Levoči, ktorý provokoval komunistických ideológov svojim kresťanským životom. Organizátor levočských putí a účastník levočskej vzbury nemohol ostať na slobode. Dva roky v Leopoldove a Jáchymove, strata profesie i ponižujúce sledenie jeho osoby sa mu stali osudom. Vlni regionálna organizácia politických väzňov v Prievidzi odhalila R. Juríkovi pamätník, pri ktorom sa zišli aj tohto roku.

Pietna spomienka sa začala slávnostnou sv. omšou, ktorú celebrovali štyria kňazi. Spomienky sa zúčastnilo vyše 180 kresťanských seniorov z celého Slovenska, občania mesta Nováky, členovia organizácií PV ZPKO z Levoče, Martina, Bánoviec nad Bebravou, Žiaru nad Hronom, Topoľčian, Prievidze, skauti z Prievidze a Novák. Čestnými hosťami boli europoslankyňa Anna Záborská a predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy.

Martin Hagara

Pietnej spomienke - položením kytice pri pamätníku všetkým obetiam prenasledovania na mestskom cintoríne v Spišskej Novej Vsi predchádzalo stretnutie politických väzňov s primátorom mesta. Stalo sa už tradíciou, že primátor Spišskej Novej Vsi Ján Volný pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu organizuje míting s Politickými väzňami ZPKO, diskutuje s nimi o problémoch a spolu hľadajú východiská. Stretnutia s predstaviteľmi mesta sú pre politických väzňov povzbudením, že ich utrpenie a obete ich blízkých nezostanú zabudnuté.

Mária Dvorčáková

Položením vencov si uctili pamiatku popravených a umučených politických väzňov v Košiciach. Pietna spomienka sa uskutočnila 9. novembra pri pamätnej tabuli na budove kláštora sestier Uršuliniek.

(šn)

Uvažujme o rodinnom striebre

Za sebou máme oslavy 17. novembra a pred sebou najkrajšie sviatky roka, aj príchod toho nového. K tomu prvému spomenutému len toľko, že by sme sa mali poučiť od Čechov, ktorí ani tohto roku nezabudli na najvyššie ocenenie účastníkov tretieho odboja či už prezidentom, alebo osobitnými cenami Pamäti národa, ktorých udeľovanie vysielala dokonca celé a v priamom prenose verejnoprávna ČT 1. Ešte stále si nevieme patrične oceniť tých, ktorí si to zaslúžia, veď – nám, Slovákom, trvá vždy akosi pridlho, kým sa zamyslíme nad ozajstnými hodnotami. Ale poďme k tomu, nad čím by sme sa mali pozastaviť aj pri tých Vianociach, aj pri tom príchode nového ročného obdobia. Čo je, alebo čo by malo byť tým našim slovenským – rodinným striebrom...

Výpredaj hodnôt

Keď po príchode slobody začala sem pravidelne chodiť moja celožitovná priateľka, žijúca v emigrácii celé roky, vedúca predstaviteľka Svetového kongresu Slovákov v USA, na Sorbonne vyštudovaná diplomatka a ekonómka, vždy zalamovala rukami: „Prečo sa rozpredávajú? Prečo dávate do rúk cudzieho kapitálu všetko, čo máte? Od plynu cez elektrinu, od médií po kúpele, veď tu už pomaly nebude nič slovenské?!“ Mala pravdu. Mala pravdu aj v tom, že sme veľmajstrami vo výpredaji toho rodinného striebra a pomaly, ale iste sa nám to vracia. Naozaj sme predali, čo sme mohli a teraz počúvame od rána do večera o kríze, o Grécku, o Taliansku, o bankách, o tom, čo všetko chýba v rozpočte, o nárokoch lekárov na platy, zhodné s tými v bohatom Nemecku (aj vy máte rovnaké dôchodky, ako tí v SRN?) o... škoda pokračovať. Horšie, ako toto všetko je ale výpredaj vlastnej hrdosti, národného povedomia, vzťahu mladých k svojmu štátu, jeho dejinám, osobnostiam, kultúre. Navyše sme „úspešne“ eliminovali aspoň dve generácie dnešných päť-

desiatnikov, či šesťdesiatnikov, ktorí tu práve dnes mali vychovávať tých mladých, čo ako vzdelaných, ale bez toho, čo kúpiť nemožno – bez skúseností! Lebo tie možno získať iba rokmi tvrdej roboty a nikto na svete sa Eisteinom nenarodil. Ani na Harvarde, ani inde. Aj to sú hodnoty, aj to je ono rodinné striebro, ktoré vyhadzujeme kamsi na okraj spoločnosti a potom sa čudujeme, čo všetko je tu možné. Prečo by nebolo? Prečo, veď my nepotrebujeme tých, čo rokmi niečo získali, čo by to mali aj odovzdávať, ale – niet o nich záujem. Prichádzajú ďalší a začínajú od začiatku. Len sa potom nečudujeme, že je to tu také, aké je...

Múzy za mrežami

K tomu rodinnému striebru, k tomu dedičstvu, na ktoré nesmieme zabúdať, patria však predovšetkým osobnosti kultúry. A tak ma v ostatnom čase veľmi zaujal rozhovor šéfredaktora Literárneho týždenníka Pavla Janíka s autorom veľkého rozhlasového projektu Jánom Bábikom Múzy za mrežami, o osudoch slovenských spisovateľov, väznených v päťdesiatych rokoch, z ktorých mnohí začali tvoriť až po vyjdení z väzenia. Človek až žasne, kto všetko si tu odžil brutálne perzekúcie, väzenie, týranie, deložovanie z domov a bytov, konfiškáciu majetku, šikanovanie

príbuzných, a to všetko v tých otrasných päťdesiatych rokoch, ktoré nemožno s normalizáciou po roku 1968 vôbec zrovnávať. Iste, ani tá nebola príjemná, ani spravodlivá, ani slušná, či akákoľvek iná, ale tragiku 50. rokov nedosahovala. Chvala-bohu. Je veľké, že sa tu dnes našiel niekto, kto všetky tie komunistické lágre pripomína, a kto spomína všetkých, čo ich s Božou pomocou aj prežili. Napríklad:

Je tu skoro celá katolícka moderná, je tu Viktor Trstenský, Alexander Vaško, kardinál J.Ch. Korec, je tu Anton Hykisch, T.H. Florin, ale aj Ivan Stodola, aj R. Dobiaš, aj – mohli by sme pokračovať. A čo pamätníka, akým som, napríklad, aj ja, osobitne teší, je fakt, že sa tu našiel niekto, kto nahlas vypovedá o obetiach najkrutejšieho obdobia komunizmu u nás; že tu konečne niekto nahlas povedal o tom, akí zaniatení červení boli svojho času (vtedy, keď títo vyššie menovaní trpeli za mrežami, alebo v gulagoch!) aj Dominik Tatarka, aj Ladislav Mňačko, ktorí sa potom stali (bohvie ako a prečo) najväčšími a jedinými obeťami.

Už dávno si myslím, že tu pasujeme za obeť niekoho, kto nimi vôbec nebol. A to nielen v literatúre, ale aj v iných umeleckých odvetviach. O to vďačnejšia som aj za tento rozhlasový seriál, aj za uverejnené úryvky z neho, aj za spomínaný rozhovor v spomínanom týždenníku. Lebo aj táto historická pravda, aj toto uvedenie vecí na pravú mieru je oným rodinným striebrom, ktoré by sme si konečne mali začať vážiť.

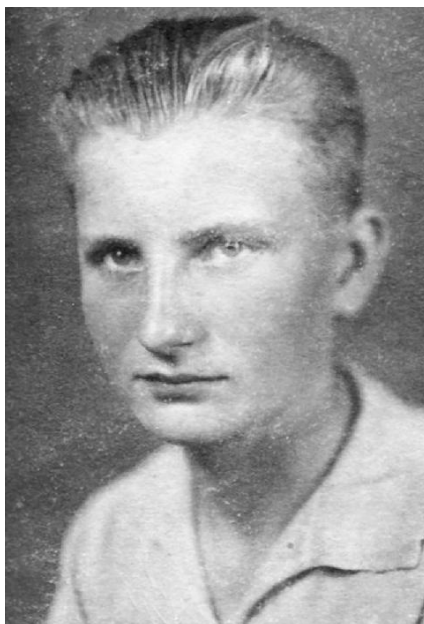
Myslíme na to, keď vyložíme na Vianoce na stôl najkrajší vyšiváňý obrus po starej mame, myslíme na to, keď vyleštíme zdedený svietnik a zaspievame rovnako zdedené koledy. Myslíme na všetkých a všetko, čo sa postaralo o to, že sme ešte tu, aj napriek kríze a všetkému, čo prežívame.

Požehnané vianočné sviatky vám všetkým, milí čitatelia, želá

Eva Laucká

Som rád, že žijem v samostatnom štáte

Desať rokov pred koncom druhej svetovej vojny sa v obci Krásna Ves neďaleko Bánoviec nad Bebravou narodil Miroslav Tuchyňa. Do typicky slovenskej rodiny. Úprimne veriacej a národne cítiacej. A ešte veľmi pracovitej. Mirko Tuchyňa dodnes opatrjuje cestovný pas svojej matky, v ktorom vedľa jej fotografie je aj jeho. Malého chlapca, sprevádzajúceho rodičov na robotách vo Francúzsku či v Česku.

Študent Mirko

Mali ste len desať rokov, keď sa skončila vojna a začal sa udomáčňovať komunistický režim. Zostali vo vás nejaké spomienky z tohto obdobia?

Prežitá doba poznačila generáciu päťdesiatych rokov aj na deťoch. Stali sa zatrpknutými. Aj ja. Nerád sa ku tomuto obdobiu vraciam, čo i len v spomienkach. Preto rozumiem tomu, aké je ťažké a zložité získavať akékoľvek informácie od režimom postihnutých ľudí. Cením si kvôli tomu každé vynaložené úsilie v tomto smere, ktoré by viedlo k objasneniu utrpenia týchto detí, ku ktorým som patril i ja.

Ako sa začalo vaše utrpenie?

Vo väčšine rozsudkov čítame, že prokurátor žaluje. V mojom prípade preto, že „...bol vychovaný k nenávisťi k socialistickému zriadeniu...“ Spomienky na moje detstvo sú však pravým opakom obžaloby prokurátora Feješa. Narodil som sa do robotníckoroľníckej rodiny, pričom ma rodičia vychovávali k láske a k takým hodnotám akými boli viera, vlastenectvo, láska k blížnemu, starostlivosť o druhých a podobne. V skutočnosti najkrajšie spomienky mám na detstvo. Slávenie sviatkov Vianoc či Veľkej no-

ci patria k najkrajším pokladom môjho života. Sviatky sme slávilí oveľa skromnejšie ako teraz, ale v duchu kresťanskej výchovy, ktorá natrvalo zostala v mojom srdci. Chodil som do rímskokatolíckej školy, v ktorej každé vyučovanie začínalo a končilo modlitbou. Samozrejme, že tam nebolo miesto pre nenávisť. Takže sa pýtam, kto vlastne ma mal vychovávať k nenávisti k socialistickému zriadeniu?

Niečo sa predsa len muselo stať. Čo to bolo?

Až neskôr, ako študent som začal vnímať náhle a horúce politické zmeny. Musím sa priznať, že prinajmenšom rozpačito. Keď som navštevoval Gymnázium Janka Kráľa v Zlatých Moravciach, ani raz som cestou do školy neobišiel Boží chrám bez toho, aby som sa nepomodilil ku sv. Antónovi. Takáto výchova nemohla predsa vychovávať vyvrhelov ľudskej spoločnosti. Alebo by to mali byť materiálne „nadpomery“ mojich rodičov, ktoré ma mali viesť k nenávisti? Otec s mamičkou celý život ťažko fyzicky pracova-

li vo Francúzsku, resp. v Česku a pokiaľ aj nejaké koruny mali, tak kvôli mene peňazí o ne prišli. Zdedenú pôdu museli dať do družstva, takže si znova a znova kladiem otázku, prečo obžalobu takto formulovali? A zároveň za pána prokurátora odpovedám: Na všetky obžaloby ste mali jeden scenár zhora! Na všetky boli jednotné predpisy, ktoré platili aj pre deti v tom čase súdené. Vzniknutú nenávisť treba hľadať v súvislostiach doby, ktorú sme prežívali. Tá vo svojej podstate priniesla protirečenia a napätia, s ktorými sa každý mohol vysporiadať po svojom. Alebo zradou viery alebo prijatím nových ideálov, ktoré nemali s dobrom nič spoločné.

Čo ste si vybrali vy?

Azda niet pochyb, keď som rozšíril rady politických väzňov, kam som sa zaradil? Príčinu vzniknutého vzdoru, ktorý vyvolal otvorený nesúhlas, treba hľadať v zápase protikladov, do ktorého nás uvrhol nastupujúci režim. Nebol som sám. Pri stretnutiach s kamarátmi sme zistili, že máme rovnaké názory na udalosti okolo nás a tak sme si povedali, že treba niečo urobiť. Musíme upozorniť na vývoj, ktorý sme nepovažovali za správny. Začali sme písať letáky, v ktorých sme poukazovali na bohatú históriu národa, na významné osobnosti, ktoré národ dokázali burcovať i povzniesť a v najhorších časoch prekonávaním problémov aj potešiť. Tieto aktivity nemohli ostať bez povšimnutia orgánov ŠtB, najmä, keď sa našli aj takí, ktorým sme dôverovali a oni na

Miroslav Tuchyňa počas kladenia vencov na Ružinovskom cintoríne v Bratislave.

Foto Vlastimil Morávek

nás písali udania. Kde sa to stratila morálka národa?

Konjunkturalisti vždy vystihnú svoju príležitosť. Povojnový režim však nemal rád vlastencov. Ako s vami naložil?

Ten, kto sa dostal do ich rúk vie posúdiť, akú mali fantáziu na hľadanie nepriateľov. Nastalo obdobie ťažkých výsluchov na policajnom veliteľstve v Bratislave, vozenie sa v „zeleňom antone“ hádam po celom Slovensku, stále so zaviazanými očami v stiesnených priestoroch tohto auta špeciálne zhotoveného k tomuto účelu. Pamätám sa, ako dozorca, keď vystúpil z auta, nás otáčal okolo vlastnej osy, aby sme stratili orientáciu, aby sme nevedeli kde sa vlastne nachádzame, a z ktorého smeru sme prišli. Nasledovali nekončné otázky... veď si všetko nepovedal, prečo?... čo tajíš, my to vieme, že nás vodiš za nos... a podobne. Z ich vyšetrovacích metód sa dalo predpokladať, čo bude nasledovať. Kľáčanie na stoličke, mlátenie pelendrom po chodidlách, chodenie do kúta a rev a rev, ktorý nebral konca... Tak čo, budeš už rozprávať? Potom prišiel na rad zápis, ktorý bolo treba podpísať, ale nedaj Pán Boh, aby som poznamenal, že som vypovedal pod nátlakom. Postavili ma pred dvere, za ktorými som počul bolestný nárek človeka, ktorý snáď zomieral. Toto na mňa zapôsobilo ako posledný súd na ze-

mi. V nemom pohnutí a s myšlienkami na odpustenie hriechov ma odviekli na celu s poznámkou - „však ty zmúdreš“. Tieto peripetie sa opakovali viackrát počas troch mesiacov. Takto bol pripravený proces, na ktorom ma obhajoval ex offio Dr. Šrobár, senátu predsedal Dr. Petráš a žalobca, ako som už spomenul, bol Dr. Feješ.

Ako to prežívali vaši rodičia?

Moji rodičia na súdne pojednávanie pozvanie nedostali. O to väčšia propagácia nášho súdneho procesu bola na školách v Bratislave. Zasadnutie súdu sa konalo v najväčšej súdnej miestnosti Justičného paláca. Sála bola žiakmi zaplnená do posledného miesta. Týmto mladým ľuďom zdôrazňovali, že takto skončí každý, kto sa odváži rozvracať republiku a socialistické zriadenie.

Vaše vlastenecké postoje kvalifikovali ako rozvracanie republiky?

Ortieľ senátu znel, pre dokázaný trestný čin velezrady podľa § 78 ods.1 písm. C ods.2 písm. A, ods.3 písmeno F/Tr. zákona z roku 1950 – odsúdenie a trest vo výmere 5 rokov, prepadnutie majetku a strata občianskych práv. Proces sa konal 7.júna 1952. Týždeň po nadobudnutí právoplatnosti som bol eskortovaný na výkon trestu do väznice č. 4 Zámorsk v Čechách. Vo väzbe som bol 30 mesiacov. Po prepustení na

amnestiu v roku 1954 som pracoval na traktorovej stanici, odkiaľ som nastúpil na vojenčinu. Po ukončení vojenskej služby v roku 1957 som pracoval v Tatrách Bánovce nad Bebravou, najprv ako pomocný robotník v sklade uhlia. Do dôchodku som odchádzal v roku 1993 z funkcie zástupcu vedúceho odboru útvaru zásobovania. „Úžasná“ kariéra. Ale netrápil som sa preto, len ma znepokojovala celková spoločenská letargia, odsunutie kresťanov a úprimných vlastencov na okraj spoločnosti.

Po roku 1989 to bolo lepšie?

Nuž, som rád, že som sa dožil samostatnosti Slovenska. Že máme organizáciu, ktorá je živým svedectvom tých čias. Ujal som sa tiež funkcie predsedu Regionálnej organizácie Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja v Bánovciach nad Bebravou.

Komunistický režim skončil, ale zrejme natrvalo poznačil váš život?

Po prepustení z väzby bola moja spôsobilosť pre život nulová. Zaistili ma rok pred maturitou, nemal som ani 17 rokov. Bola to zúfalá situácia. Silu a odhodlanie mi vlievala viera v Boha. Bol som pevne presvedčený, že v tejto situácii mi môže pomôcť len Pán Boh. Vo svojich modlitbách som sa upevňoval v nádeji, že raz sa to všetko musí zmeniť k lepšiemu. Ako sa hovorí, trpezlivosť ruže prináša. Teraz, už ako 75 ročný, som so životom vyrovnaný, mám radosť z toho, že žijem v samostatnom Slovenskom štáte ako jeho slobodný občan.

Eva Hromjáková

V Smoleniciach medzi kamarátmi.

Foto Vlastimil Morávek

Dvadsaťdva rokov

Ako ten čas letí. Ešte len pred nedávnom sme boli deti a už máme striebrom posiate hlavy. Prežili sme krásne bezstarostné detstvo. Pomáhali sme rodičom pri práci na poli, ale aj v hore zbierali raždiu, keď rodičia hotovili drevo na zimu. Každý na dedine mal kúsok svojho lesa, lebo drevo na gazdovstve stále bolo treba – na stavbu, na dosky, opravy plotov i na kúrenie. A mali sme aj podiel v spoločnom lese – urbár.

Prišla vojna, no život na dedine sa nemohol zastaviť. V máji 1945 sa toto nezmyselné šialenstvo skončilo. Bola jar a ľudia s novou nádejou hľadeli na svoju budúcnosť. Ale „Vítazný február 1948“ pochoval všetky sny o šťastí a slobode človeka na dedine. Čím viac bolo holubíc mieru na plochách, tým menej bolo lásky a pokoja medzi ľuďmi. Čím viac sa hovorilo o šťastí, tým viac bolo slz nevinných obetí vo väzniciach i v táborech nútených prác za ostatnými drôťmi.

Zošťátnili lesy a nasilu zakladali družstvá. Koľko ľudí si v nemohúcnosti zobralo život, keď ich pripravili o všetko čo mali, na čom pracovali, čo si zveľaďovali po celé generácie. Koľkým ľuďom zobrali život, či odviekli do lágrov, keď nepodpísali družstvo? Koľkých vystaňovali z dedín do ďalekého pohraničia? Za krátky čas zničili gazdov i gazdovské dvory na dedine. Sediaci – zdravé jadro národa - boli zdecimovaní. Hovorilo sa „keď sedliak je bohatý, bohatý je aj štát“. Zem, ktorá bola životelkou a ktorú milovali, stala sa im kliatbou. Tí, ktorým sa podarilo odísť do mesta, aby nemuseli zadarmo celé rodiny drieť na družstve, boli tí najšťastnejší. Ale s nimi akoby sa vytratila láska k rodnej hrude, k svojeti, ba aj človeka k človekovi.

Za štyridsať rokov červeného režimu sa zdevastovala pôda, kusy zeme, ktoré kedysi sediaci s láskou obrábali, ktoré boli našimi kvitnúcimi záhradami, spustli. A zdá sa, že bola zdevastovaná aj duša človeka.

November 1989 bol ako nové rá-

V budove parlamentu diskutovali účastníci pietnej spomienky 17. novembra s poslancom NR SR Rafaelom Rafajom.

Foto Vlastimil Morávek

no v živote ľudí, keď ľúče vychádzajúceho slnka sľubovali teplo, lásku, šťastie pre všetkých ľudí. Verili sme, že sa napravi všetka skrivodlivosť spáchaná na ľuďoch. Sľubovali sme si lásku a sľúbili sme si všetko, čo sa len sľúbiť dalo. Ale tá pamäť nám akosi neslúži. Zabudli sme, že zo dňa na deň nám zobrali všetko, čo sa len zobrať dalo. Aj lesy.

Dvadsaťdva rokov hovoríme o spravodlivosti a napravovaní krívd, a nič sa nedeje. Posledné zimy boli veľmi kruté. V televízii sme videli, ako drobní ľudia si vozili drevo na saniach, aby prežili. No, strážcovia ich zastavili a pokutovali. Škoda, že si nevšimli aj takú maličkosť, ako boli drevom naložené kamióny z lesov, ktoré kedysi boli naše a niekto ich zabudol vrátiť pôvodným vlastníkovi...

Ako ľahko sa zoberie, ale ako ťažko sa vracia, keď si niekto zvykol dobre žiť na niečom, čo mu nepatrí. Vždy sa nájde príčina i „vedecké“

zdôvodnenie, prečo sa to či ono nemôže vrátiť.

Verili sme, že krivda, ktorá sa na ľuďoch udiala, bude aspoň čiastočne napravená, podobne, ako to spravili v Česku, ale aj u susedov v Poľsku a Maďarsku. Dúfali sme, že niekto zohľadní stratené životy i zdravie ľudí, ktorí často prežili aj to čo sa prežiť nedalo. A s podlomeným zdravím živorili.

Dvadsaťdva rokov uplynulo od 17. novembra 1989, keď sme si toto všetko sľubovali. Stratili sme roky mladosti i zdravie, prehrali život. Naše deti nemohli študovať a tak ako nás, aj ich čakal krompáč a lopata. A ich deti? Pravdaže všetky môžu ísť študovať aj na vysokú školu. Ale teraz na to treba peniaze, lebo za štúdium na vysokej škole sa platí a pri lopate sa zarobí tak, aby človek trochu prežil. Zlatý poklad na nás nečaká...

Ivan Masár, Trenčianska Teplá

Popravení

Žingor Viliam, 30. 7. 1912

- 18.12.1950, velezrada, vyzvedačstvo

Nosák Ladislav, 16. 10. 1916

- 18.12.1950, velezrada, vyzvedačstvo

Bibza Samuel, 23. 11. 1912

- 18.12.1950, velezrada, vyzvedačstvo

Ferianc Michal, 4. 1. 1924

- 20.12.1954, velezrada, vražda, pokus vraždy, rozkrádanie a poškodovanie majetku ľudových družstiev

Umučení

Benkovič Tibor, 8. 9. 1920 - 5. 12. 1945

Iskra Jozef, 12. 1. 1924 - 15. 12. 1949

Troják Jozef, 7. 3. 1921 - 4. 12. 1950

Beňačka Anton, 12. 5. 1907

- 9. 12. 1951

Miškovic Mikuláš, 26. 7. 1905

- 12. 12. 1951

Krajger Štefan, 23. 12. 1923

- 29. 12. 1952

Bízek Jozef, 20. 2. 1923 - 8. 12. 1953

Buzalka Michal, 18. 8. 1885

- 7. 12. 1961

Cubínek Emanuel J., 14. 5. 1913

- 31. 12. 1965

Zabití na útoku

Ehrenfeld Gerhard, 3. 11. 1894

- 9. 12. 1952

Ehrenfeldová Frida, 15. 2. 1911

- 9. 12. 1952

Ehrenfeldová Katarína, 10. 1. 1937

- 9. 12. 1952

Prcin František, 29. 5. 1946

- 31. 12. 1962

Hladík Ján, 16. 3. 1914 - 3. 12. 1949

Odsúdení nad 10 rokov

Balšan Viliam, odsúdený 10. 12. 1952

na 15 rokov, vyzvedačstvo, Bratislava

Bartalský Ferdinand, odsúdený

5. 12. 1952 na 20 rokov, velezrada, vyzvedačstvo, Bratislava

Fornusek Alojz, odsúdený

19. 12. 1951 na 12 rokov, Bratislava

Götz Ján, odsúdený 1. 12. 1950

na 10 rokov, Bratislava

Hlubík Štefan, odsúdený

24. 10. 1951 na 12 rokov, Bratislava

Klimko Ján, odsúdený 20. 12. 1950

na 10 rokov, vyzvedačstvo, Bratislava

Hano Martin, odsúdený 19. 12. 1951

na 12 rokov, velezrada, Lučenec

Foltová Zuzana, odsúdená

9. 12. 1949 na 25 rokov, velezrada,

vyzvedačstvo, Liptovský Mikuláš

Pustaj Dobroslav, odsúdený

8. 11. 1952 na 25 rokov, velezrada,

vyzvedačstvo, Ružomberok

Matúšek Štefan, odsúdený

27.- 28. 12. 1957 na 10 rokov,

vyzvedačstvo, Bratislava

Pollák Michal, odsúdený 19. 12. 1949

na 10 rokov, velezrada, Bratislava

Porubský Gejza, odsúdený 22. 12.

1950 na 14 rokov, velezrada,

Bratislava

Vicen Jozef, odsúdený 11. 12. 1958

na 25 rokov, velezrada, vyzvedačstvo,

Bratislava

Závacký Gejza, odsúdený 20. 12. 1950

na 12 rokov, vyzvedačstvo, Bratislava

Roman Ján, odsúdený 20. 12. 1950

na 12 rokov, Sološnica

Mihalič Ján, odsúdený 20. 12. 1951

na 14 rokov, velezrada, vyzvedačstvo,

Kurima

Hanko Jozef, odsúdený 9. 12. 1949

na 15 rokov, velezrada, Banská Bystrica

Janiček Augustín, odsúdený

20. 12. 1950 na doživotie, velezrada,

vyzvedačstvo

Hojšák František, odsúdený

15. 12. 1950 na 15 rokov, velezrada,

vyzvedačstvo, Košice

Kendra Jozef, odsúdený 11. 12. 1950

na 10 rokov, velezrada, Košice

Kumorovitz Šimon, odsúdený 13. 12.

1949 na 12 rokov, velezrada, Košice

Marček Viliam, odsúdený

6. 12. 1950 na 15 rokov,

Turnianske Podhradie

Trnovský Peter, odsúdený 10. 12. 1953

na 20 rokov, velezrada, Košice

Krištofik Daniel, odsúdený 12. 12.

1951 na 17 rokov, velezrada, Valča

Polák Jozef, odsúdený 29. 12. 1952

na 13 rokov, vyzvedačstvo, Podhájska

Zlatinský Emil, odsúdený 20. 12. 1950

na 10 rokov, vyzvedačstvo,

Úľany nad Žitavou

Lihotský Stanislav, odsúdený

20. 12. 1950 na 22 rokov,

vyzvedačstvo, Bojnice

Pastorok Jozef, odsúdený 12. 12. 1950

na 17 rokov, velezrada, Handlová

Javorský František, odsúdený

7. 12. 1954 na 8 a 3, 5 roka, sabotáž,

velezrada, združovanie proti republike, Spišská Nová Ves

Kasperkevič Viliam, odsúdený

29. 12. 1952 na 11 rokov, vyzvedačstvo, Stará Ľubovňa

Melkovič Anton, odsúdený

29. 12. 1952 na 15 rokov, vyzvedačstvo, Stará Ľubovňa

Paulička Justín, odsúdený

20. 12. 1950 na 25 rokov, vyzvedačstvo, Partizánske

Štúr Vladimír, odsúdený 1. 12. 1950

na 15 rokov, velezrada, Lubina

Blažek Milan, odsúdený 20. 12. 1953

na 15 rokov, velezrada, vyzvedačstvo,

Trnava

Smorádková Antónia, odsúdená

23. 12. 1953 na 10 rokov, velezrada,

Hlohovec

Záň Ondrej, odsúdený 10. 12. 1953

na 15 rokov, velezrada, Šúrovce

Baranovič Ján, odsúdený 19. 12. 1951

na 15 rokov, velezrada, vyzvedačstvo,

Vranov

Iľko Ján, odsúdený 10. 12. 1953

na 18 rokov, velezrada, Juskova Voľa

Maňák František, odsúdený 19. 12.

1949 na 12 rokov, velezrada, Zvolen

Hodúr Ladislav, odsúdený 22. 12. 1948

na 25 rokov, vyzvedačstvo proti

spojencovi, Culver City

Kreihansel Karel, odsúdený

19. 12. 1951 na 16 rokov, velezrada,

vyzvedačstvo, Ostrava

Sabol Šebastian S., odsúdený

18. 12. 1948 na doživotie, združovanie

proti štátu, Glenkon

Imrich Eduard, odsúdený 30. 12. 1953

na 12 rokov, velezrada, Poprad

Holuj Andrej, odsúdený 6. 12. 1951

na 18 rokov, velezrada, vyzvedačstvo,

Poprad

Oravec Michal, odsúdený 9. 12. 1949

na 10 rokov, velezrada, Poprad

Bašista Jozef, odsúdený 14. 12. 1951

na viac ako 14 rokov, Legnava

Uhlár Štefan, odsúdený 14. 12. 1950

na 12 rokov, velezrada Trnava

Hambálek Ladislav, odsúdený

viacerými súdmi na vyše 10 rokov

Dermek Andrej, odsúdený 22. 2. 1952

na 14 rokov, velezrada, vyzvedačstvo,

Bratislava

Šálek Ján, odsúdený 19. 12. 1949

na 10 rokov, Žilina.

Jednásteho novembra si svet pripomína hrdinstvo ľudí,

ktorí padli na bojiskách svetových vojen za slobodu a mier. Britská veľvyslankyňa pri tejto príležitosti odovzdala pamätný list pre Ignáca Naya, ktorý bol za účasť

na Západnom fronte odsúdený komunistickým režimom na sedem rokov väzenia. Pamätný list prevzala manželka Ida Nayová na snímke.

Foto Anton Malacký

Vedci na konferencii

V dňoch 14. – 16. novembra 2011 sa v priestoroch historickej budovy Národnej rady Slovenskej republiky konala pod záštitou predsedu NR SR Pavla Hrušovského medzinárodná vedecká konferencia **Protikomunistický odboj v strednej a východnej Európe**. Výsledky bádania v oblasti protikomunistického odboja prezentovalo viac ako 40 výskumníkov zo štrnástich krajín sveta.

Počas troch rokovacích dní konferencie odzneli príspevky dotýkajúce sa protikomunistickej činnosti jednotlivcov aj väčších skupín, či oficiálnych organizácií. Referujúci sa tiež venovali ozbrojeným protikomunistickým vystúpeniam a perzekúciám štátnej moci proti aktivistom protikomunis-

tického odboja. Priestor na konferencii dostali aj aktivity politického exilu namierené proti komunistickým režimom v strednej a východnej Európe.

Konferenciu zorganizovali Ústav pamäti národa a Európska sieť Pamäť a Solidarita v spolupráci so zahraničnými partnermi Ústavom pre štúdium totalitných režimov (Česko), Ústavom národnej pamäti (Poľsko) a Ústavom pre dejiny maďarskej revolúcie 1956 (Maďarsko) a so slovenskými partnermi Konfederáciou politických väzňov Slovenska, Politickými väzňami Zväzu protikomunistického odboja a Národnou radou Slovenskej republiky. Podujatie sa uskutočnilo s finančnou podporou Medzinárodného vyšehradského fondu. **Peter Jašek**

Postreh

Prežili sme dva októbrové dni pod Slavkovským štítom. My, politickí väzni, sme sa stretli v krásnom prostredí Vysokých Tatier, za skvelého jesenného počasia. Republiková rada PV ZPKO sa tentoraz uskutočnila v Charitnom dome. Splnil všetky naše predstavy a očakávania. Čisté prostredie s nádherným výhľadom na tatranské štíty, duchovná atmosféra umocnili našu spokojnosť. Zvlášť srdečná spoločnosť a starostlivosť zo strany sestričiek znova vzbudili nádej, že dobro spomedzi ľudí neodišlo nadobro. Srdečná vďaka organizátorom bratovi Štefanovi z Košíc a sestre Márii z Levoče.

Martin a Vlasta Hagarovi

Deň otvorených dverí v NR SR 17. novembra.

Foto Vlastimil Morávek

Aktivity Predsedníctva PV ZPKO

■ V priestoroch Slovenského syndikátu novinárov sa 7.11.2011 uskutočnila tlačová konferencia PV ZPKO. Predseda organizácie Arpád Tarnóczy a jej podpredseda Anton Malacký informovali novinárov o programe podujatí ku Dňu slobody a demokracie a vzhľadom na množstvo nedorozumení pri publikovaní článkov o aktivitách organizácií politických väzňov, poskytli dokumentáciu o PV ZPKO a KPVS.

■ Ministerstvu vnútra SR bola 28.11.2011 odosla-

ná žiadosť o poskytnutie dotácie na činnosť PV ZPKO v roku 2012 vypracovaná oddelením pre ekonomiku PV ZPKO v súlade s Výzvou II. SVS 2012.

■ Podpredseda PV ZPKO Anton Malacký sa 13. novembra zúčastnil pietneho aktu pri príležitosti Spomienkového dňa Remembrance Sunday, ktorý sa uskutočnil v Bratislave na Šafárikovom námestí. Slávnostný akt s recepciou organizovala veľvyslankyňa a vojenský prídelenc Britského veľvyslanectva v Slovenskej republike.

PRIPOMÍNAME SI

Skôr
lantov
jubilujúcim členom a
name si. Počítačový vírus neobišiel ani našu
redakciu a
o prepáčenie.

50 rokov		
Jesenský Ivan, Košice	12.11.1961	
60 rokov		
Dekýšová Veronika, Lovča	18.11.1951	
75 rokov		
Margita Pleceníková, Michalovce	1.11.1936	
80 rokov		
Kováčová Viktória, Beňadiková	19.11.2011	
81 rokov		
Boháček Jozef, Košice	7.11.1930	
Olerínyová Oľga, Dolný Kubín	1.11.1930	
84 rokov		
Zliechovec Ondrej, Žarnovica	2.11.1927	
Šimúth Štefan, Košice	29.11.1927	
86 rokov		
Homolová Mária, Topoľčianky	22.11.1925	
Mesárošová Veronika, Trnavá Hora	4.11.1925	
Novodvorský Imrich, Prievidza	6.11.1925	

V decembri si pripomíname životné jubileá týchto našich členov a

50 rokov		
Kubačková Mária, Ružomberok	8.12.1961	
Stolárik Jaroslav, Hliník nad Hronom	21.12.1961	
Turňová Beata, B. Bystrica	7.12.1961	
Mons.Feduš Marian, Lučenec	28.12.1961	
Ing.Hromádka Marian, Trnava	7.12.1961	
60 rokov		
Jančoková Beata, Žiar nad Hronom	14.12.1946	
75 rokov		
Slivková Hedviga, Ilava	20.12.1936	
Bažalík Viliam, Bratislava	13.12.1936	
Gallo Jozef, Bratislava	20.12.1936	
Hockicková Rozália, Spišská Nová Ves	15.12.1936	
Gregušová Mária, Nitra	6.12.1936	
Stančíková Helena, B. Bystrica	1.12.1936	
80 rokov		
Hampelová Zuzana, B. Bystrica	6.12.1931	
Hrabovec Gustáv, Dolný Kubín	24.12.1931	
81 rokov		
Bátora Fridrich, Veľké Chlievany	17.12.1930	
Gaál Ján, Bratislava	1.12.1930	
82 rokov		
Žatko Ján, Bratislava	30.12.1929	
MUDr. Slugeňová Mária, Spišská Nová Ves	25.12.1929	
83 rokov		
Nováková Mária, Bratislava	10.12.1928	
84 rokov		
Ing.Paldauf Alojz, Zvolen	28.12.1927	
85 rokov		
Mazáková Anna, Púchov	17.12.1926	
Mitošínková Valéria, Bratislava	16.12.1926	
86 rokov		
Petro Ján, Humenné	18.12.1925	
Ďurica Stanislav, Žilina	19.12.1925	
Kukulová Mária, Poprad	28.12.1925	
Pavúk Ladislav, Zvolen	12.12.1925	
88 rokov		
Dužeková Vilma, Trenčín	16.12.1923	
91 rokov		
Vinclav Ján, Banská Bystrica	20.12.1920	

Ústredie a redakcia jubilantom srdečne blahoželajú.

Ing. Ondrejka Jozef, Malacky

10 EUR

Darcovi vyslovujeme úprimné poďakovanie.

Na mestskom cintoríne v Spišskom Podhradí sa 5. 11. 2011 konala rozlúčka s dlhoročným členom výboru RP PV ZPKO v Spišskej Novej Vsi – Levoči **Štefanom Jančíkom**. Svoju životnú púť zavŕšil 1.11.2011.

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 46 rokov, 30.10.2011, po dlhej a ťažkej chorobe zomrel člen Regionálnej pobočky Bratislava-mesto **Karol VACULÍK**, syn politického väzňa Miroslava Vaculíka. Začiatkom 80-tych rokov ho opakovane neprijali na vysokú školu kvôli odsúdeniu jeho otca. Na poslednej rozlúčke so zosnulým, ktorá sa konala 7.11.2011 v bratislavskom krematóriu, sa zúčastnil predseda regionálnej pobočky PV ZPKO RNDr. Peter Bielik.

† Regionálna pobočka PV ZPKO v Dolnom Kubíne so zármutkom oznámila, že dňa 1.11.2011 zomrela vo veku 78 rokov **Angela ŠULEKOVÁ**, dlhoročná členka a manželka zakladajúceho predsedu KPVS na Orave Michala Šuleka. So zosnulou sa rozlúčili členovia RP PV ZPKO v Dolnom

Kubíne 4.11.2011 na cintoríne v Námestove.

† Vo veku 79 rokov zomrel 1.11.2011 dlhoročný člen pobočky PV ZPKO v Michalovciach **Ján VALISKA**. Pochovaný bol v rodnej obci.

† Vo veku 81 rokov zomrel 14.11.2011 **Ján PREŠKA**. Pochovaný bol 16.11.2011 na cintoríne vo Veľkých Janíkovciach. Za veľkej účasti smútiacich sa s nebohým rozlúčil bývalý predseda RP PV ZPKO v Nitre Pavol Lavo.

† Vo veku 75 rokov, 1.11.2011, zomrel dlhoročný člen výboru RP PV ZPKO v Spišskej Novej Vsi – Levoči **Štefan JANČÍK**. Posledná rozlúčka sa konala na mestskom cintoríne v Spišskom Podhradí 5.11.2011.

Ústredie a redakcia vyslovujú pozostalým úprimnú sústrasť.

STALO SA

1. decembra 1989 vláda ČSSR nariadila zrušiť drôtené zátarasy na hraniciach s Rakúskom, ktoré slobodný svet nazýval „železnou oponou“.

2. decembra 1946 sa začal proces proti Dr. J. Tisovi, A. Machovi a Dr. F. Ďurčanskému pred Národným súdom v Bratislave. Členmi senátu boli: predseda JUDr. Igor Daxner a šiesti prísediaci (všetci evanjelického vyznania alebo komunistickí ateisti). Žalobcami boli JUDr. Ľudovít Rigan, JUDr. Juraj Šujan a vojenský prokurátor plukovník JUDr. Anton Raša.

4. decembra 2006 zomrel pápežský legát, prenasledovaný komunistickým režimom, Mons. Viktor Trstenský

10. decembra 1947 bol na trest smrti zastrelením odsúdený generál armády SR a veliteľ Rýchlej divízie Jozef Turanec. Neskôr mu pozmenili trest na 30 rokov, zomrel vo väznici v Leopoldove v roku 1957.

14. decembra 1948 vláda rozhodla presunúť 65 000 verejných zamestnancov „do výroby“. Išlo o prvú masovú diskrimináciu politicky „nespolahlivých“ občanov brutálnym znížením ich spoločenskej pozície a pracovných ziskov. Tieto opatrenia pokračovali aj začiatkom päťdesiatych rokov a postihli 75 000 občanov.

22. decembra 1948 zomrel prvý slovenský arcibiskup Dr. Karol Kmeťko, sídelný biskup nitriansky. Jeho nástupcom sa stal Dr. Eduard Nécsey.

31. decembra 1992 zanikol štátny útvar Česká a Slovenská federatívna republika.

K r a j s k ý národný výbor v Bratislave, Benešova ul.č.42.

Číslo: 2412/1949-III/5. V Bratislave dňa 14.septembra 1949...

V ý m e r .

Na základe rozhodnutia Komisie zo dňa 2.septembra 1949. zriadenej pri KNV podľa § 3. odst. 1. zák. čís. 247/48 Sb. zaraďuje sa podľa § 2 odst.1, písm. a/ zák.čís. 247/48 Sb.

Ján K^{ov}n e k

nar. 19.júna 1904 v Suchej n/ Parnou okr. Trnava, obyvateľ obce Dolná Krupa, č.29, okr. Trnava zamestnaním autodopravca do tábora nútenej práce v Novákoch okr. Prievidza, na dobu 3 /:tri:/ mesiace.

Komisia ďalej rozhodla podľa § 4 zák. čís. 247/1948 Sb.

D ō v o d y :

Vykonaným vyšetrovaním orgánmi SNB bolo zistené, že menovaný hoci nemal k tomu žiadnej príčiny zúčastnil sa dňa 30.júna 1949 v odpoľudňajších hodinách vzbúry obyvateľstva v obci Dolná Krupa a násilia na veliteľovi stanice SNB z Bolerázu práp. Gašparikovi, ktorému bolo spôsobené ťažké zranenie výstrelom z pištole a kameňa.

Nakoľko činnosť menovaného vyčerpáva skutkovú podstatu ustanovenia § 2 odst. 1 písm. a/ zákona čís. 247/48 Sb., preto Komisia uznala za potrebné cieľom prevýchovy zaraďiťho do tábora nútenej práce na dobu 3 /:tri:/ mesiace.